

Arbete- och välfärdsnämnden

AVN § 57 Dnr 2023/88

Remissvar slutbetänkande Samsjuklighetsutredningen

BESLUT

Arbets- och välfärdsnämnden tar remissvaret som sitt eget och sänder till Sveriges regering

Ärendet i korthet

Remissen avser slutbetänkande av Samsjuklighetsutredningen – Från delar till helhet, Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja; SOU 2023:5. Betänkandet beskriver att regionens hälso- och sjukvård ska ansvara för all behandling av skadligt bruk och beroende. Syftet med reformen är att skapa en sammanhållen vårdkedja avseende behandling av skadligt bruk och beroende vilket definieras som en psykiatrisk diagnos. Med behandling avses all form av behandling så som läkemedel, samtal och andra metoder.

Slutbetänkandet beskriver att kommunerna inte längre ska vara ansvariga för eller erbjuda behandling avseende bruk och skadligt bruk av alkohol/narkotika. Istället får socialtjänsterna ett förtydligt ansvar enligt lag att arbeta förebyggande och erbjuda insatser så som boende, socialt stöd, socialt nätverk och försörjning. Utöver detta ska kommunen i samarbete med försäkringskassan och arbetsförmedlingen arbeta för att individer som genomgår behandling för bruk eller skadligt bruk ska ha någon form av sysselsättning eller arbete för att bryta social isolering. För den del av målgruppen som bedöms ha särskilt stora samordningsbehov ska regionen och kommunen erbjuda en gemensam verksamhet där dessa behov möts.

I slutbetänkandet beskrivs de tre principer som utredningen anser ska gälla avseende tvångsvård vid skadligt bruk eller beroende.

1. Tvångsvård för skadligt bruk eller beroende ska ges samordnat med annan psykiatrisk vård och vara en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja.
2. Tvångsvård ska användas för att förhindra dödsfall och allvarlig sjukdom.
3. Verksamheter som bedriver heldygnsvård med tvång ska vara i ständig utveckling för att göra vården så trygg och meningsfull som möjligt.

Arbete- och välfärdsnämnden

Sölvesborgs kommun delar den bild som beskrivs av målgruppen i slutbetänkandet och ser vinster med ett samordnat ansvar för målgruppen. Samtidigt vill Sölvesborg betona att det kommer att innebära stora omställningar för både kommuner och regioner att genomföra förändringarna. Sölvesborgs kommun instämmer med behovet av en ökad helhetssyn på individens behov och ser positivt på ett ökat ansvar för stöd till anhöriga. Sölvesborg väljer att inte kommentera alla delar av slutbetänkandet utan lämnar synpunkter på delar utav densamma.

Bakgrund

Sölvesborgs kommun är en av utvalda remissinstanser för Slutbetänkandet av samsjuklighetsutredningen; Från delar till helhet. Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja. SOU 2023:5

Beslutsunderlag

Verksamhetschef Julia Lundins tjänsteskrivelse 2023-04-18

Exp.

Socialdepartementet
AVN diarie

Arbete- och välfärdsnämnden

Handläggare
Julia Lundin, 0456-81 63 39
julia.lundin@solvesborg.se

Mottagare

Tjänsteskrivelse AVN - Remissvar slutbetänkande Samsjuklighetsutredningen

Förslag till beslut

Arbets- och välfärdsnämnden tar remissvaret som sitt eget och sänder till Sveriges regering

Påverkar beslutet barn/ungdomar, direkt eller indirekt?

- Ja, se bifogad barnchecklista.
 Nej, se förklaring nedan.

Förklaring (vid svar Nej ovan)

Samsjuklighetsutredningen och de nya lagar som där föreslås kommer att påverka barn och unga. Detta ärende avser ett remissvar på betänkandet.

Ärendet i korthet

Remissen avser slutbetänkande av Samsjuklighetsutredningen – Från delar till helhet, Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja; SOU 2023:5. Betänkandet beskriver att regionens hälso- och sjukvård ska ansvara för all behandling av skadligt bruk och beroende. Syftet med reformen är att skapa en sammanhållen vårdkedja avseende behandling av skadligt bruk och beroende vilket definieras som en psykiatrisk diagnos. Med behandling avses all form av behandling så som läkemedel, samtal och andra metoder.

Slutbetänkandet beskriver att kommunerna inte längre ska vara ansvariga för eller erbjuda behandling avseende bruk och skadligt bruk av alkohol/narkotika. Istället får socialtjänsterna ett förtydligt ansvar enligt lag att arbeta förebyggande och erbjuda insatser så som boende, socialt stöd, socialt nätverk och försörjning. Utöver detta ska kommunen i samarbete med försäkringskassan och arbetsförmedlingen arbeta för att individer som genomgår behandling för bruk eller skadligt bruk ska ha någon form av sysselsättning eller arbete för att bryta social isolering. För den del av målgruppen som bedöms ha särskilt stora samordningsbehov ska regionen och kommunen erbjuda en gemensam verksamhet där dessa behov möts.

I slutbetänkandet beskrivs de tre principer som utredningen anser ska gälla avseende tvångsvård vid skadligt bruk eller beroende.

1. Tvångsvård för skadligt bruk eller beroende ska ges samordnat med annan psykiatrisk vård och vara en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja.
2. Tvångsvård ska användas för att förhindra dödsfall och allvarlig sjukdom.
3. Verksamheter som bedriver heldygnsvård med tvång ska vara i ständig utveckling för att göra vården så trygg och meningsfull som möjligt.

Sölvesborgs kommun delar den bild som beskrivs av målgruppen i slutbetänkandet och ser vinster med ett samordnat ansvar för målgruppen. Samtidigt vill Sölvesborg betona att det kommer att innebära stora omställningar för både kommuner och regioner att genomföra förändringarna. Sölvesborgs kommun instämmer med behovet av en ökad helhetssyn på individens behov och ser positivt på ett ökat ansvar för stöd till anhöriga. Sölvesborg väljer att inte kommentera alla delar av slutbetänkandet utan lämnar synpunkter på delar utav densamma.

Bakgrund

Sölvesborgs kommun är en av utvalda remissinstanser för Slutbetänkandet av samsjuklighetsutredningen; Från delar till helhet. Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja. SOU 2023:5

Bedömning

6.4 Socialtjänstens ansvar för boende och sysselsättning

Generellt är Sölvesborg positiv till en tydligare ansvarsfördelning för vård vid skadligt bruk och beroende. Det som är fortsatt otydligt är de gränsdragningar som kommer att uppstå mellan regionens behandlingsarbete och kommunens ansvar att placera på HVB hem som ett led i ett behandlingsarbete, men utan att erbjuda behandling. Gränsdragningar mellan stöd och behandling kan vara svåra att tydliggöra. Betänkandet beskriver att kommunen och regionerna kan göra gemensamma upphandlingar för HVB samt kunna driva HVB-hem gemensamt. Det är fortsatt oklart vad som avses om kommunen och regionen gör olika bedömningar avseende behov av HVB utifrån om regionerna kan erbjuda stöd på hemmaplan eller inte. Sölvesborg gör bedömningen att de ekonomiska konsekvenserna för kommunen är större än vad som redovisas. Sölvesborg delar inte bilden av att kostnader för HVB placeringar kommer att minska för kommunerna.

I slutbetänkandet fastslås att socialtjänsten har ett särskilt ansvar att aktivt verka för att den enskilde efter en vårdtid utan samtycke får bostad, arbete och utbildning. Betänkandet säger att avsikten inte är att reglera detta särskilt samtidigt man understryker att avsikten är att den enskilde ska ges stöd till självförsörjning och kunna återta kontrollen över sin livssituation. Betänkandet rekommenderar Bostad först eller en vårdkedja för boende. Detta kommer att innebära utökade kostnader för flera kommuner och krav på att bygga upp nya verksamheter.

8. Tvångsvård som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja

Sölvesborg ser det positivt till en samlad tvångslag, där nuvarande LPT och LVM slås samman. Sölvesborg är även positiv till att en gemensam planering, med individen i fokus, påbörjas omgående efter det att behandling påbörjas.

Ansvar för stöd till anhöriga

Samtidigt som ansvar för behandling åligger regionen så ansvarar kommunen för stöd till anhöriga. Sölvesborg anser att det kan vara till nackdel att skilja på ansvaret för dessa två målgrupper till olika huvudmän. Samtidigt är Sölvesborg positiva till att anhöriga till personer med bruk och skadligt bruk extra uppmärksammas och erbjuds stöttning och behandling.

10.12 Kostnad, intäkter och övriga konsekvenser för kommunerna

Betänkandet beskriver att kommunerna får minskade kostnader för LVM och att dessa ska omfördelas till regionerna. Samtidigt beskrivs att kommunerna ska få del av medel till nya vård- och stödverksamheterna. Betänkandet beskriver att kommunerna behöver utveckla arbetssätt för arbete med boende och sysselsättning och avser ge Socialstyrelsen i uppdrag att stödja kommunerna. Boverket och Socialstyrelsen kommer stödja kommunerna i att arbeta fram boendeformer. Detta medför ett utökat ansvar för boende för kommunerna och till viss del en ändring av praxis.

Idag arbetar socialtjänsten med en helhetsbild och helhetsansvar när föräldrar har bruk eller skadligt bruk av alkohol eller narkotika. När ansvaret för behandling flyttas från socialtjänsten kommer nya samverkansrutiner krävas mellan region och kommuner. Det är rimligt att utgå ifrån att kommunens handläggare kommer att kallas till fler SIP möten vilket betänkandet också beskriver.

Sammanfattningsvis bedömer Sölvesborgs kommun att de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna kommer att vara större än vad som beskrivs i utredningen. Detta då flera av förslagen i betänkandet och utredning bidrar till en, nödvändig, ambitionshöjning.

Julia Lundin
IFO-chef

Björn Petersson
Förvaltningschef

Beslut sänds till:

Socialdepartementet
AVN diarie